

ARREST VAN HET GERECHT (Vierde kamer)
28 mei 1997

Zaak T-59/96

J.-L. Burban
tegen
Europees Parlement

„Ambtenaren – Vertraging bij opstelling van beoordelingsrapport – Beroep tot schadevergoeding – Ontvankelijkheid – Dienstfout – Schade”

Volledige Franse tekst . . . . . II - 331

Betreft: Beroep tot vergoeding van de materiële en morele schade die verzoeker heeft geleden doordat zijn beoordelingsrapporten over de perioden 1991-1992 en 1993-1994 te laat zijn opgesteld.

Beslissing: Veroordeling van het Parlement tot betaling van schadevergoeding.

Resumé van het arrest

Verzoeker, Burban, treedt op 16 september 1968 in dienst van het Parlement als administrateur bij de juridische dienst. Hij wordt aangesteld in de rang A 7, salaristrap 2.

Op 1 januari 1978 wordt hij bevorderd tot de rang A 4. In 1980 vervult hij ad interim het ambt van hoofd van de afdeling „Sociale zaken” van het directoraat-generaal Studies van het Parlement. Op 1 mei 1982 verkrijgt hij overplaatsing naar het ambt van adjunct-hoofd van het Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement voor Frankrijk.

Vanaf 1992 solliciteert hij naar verschillende ambten van de rang A 3. Al deze sollicitaties worden afgewezen.

Bij brief van 3 mei 1995 deelt verzoeker de voorzitter van het Parlement mee, dat zijn beoordelingsrapporten over de perioden van 1 januari 1991 tot 1 januari 1993 (beoordelingsrapport 1991-1992) en van 1 januari 1993 tot 1 januari 1995 (beoordelingsrapport 1993-1994) niet waren opgesteld.

Hij verzoekt, dat die beoordelingsrapporten zo snel mogelijk en volgens de voorschriften worden opgesteld, en vordert vergoeding van zijn materiële en morele schade.

De ontwerpen van de beoordelingsrapporten 1991-1992 en 1993-1994 worden op 17 mei 1995 door de eerste beoordelaar ondertekend. In het beoordelingsrapport

1991-1992 krijgt verzoeker de beoordeling „uitstekend” voor de voor het uitoefenen van de functie vereiste kennis en voor het begripsvermogen en inzicht, de beoordeling „zeer goed” voor initiatief en het doen van voorstellen, voor de kwaliteit van het werk, voor het plichtsbesef en voor de betrekkingen op het werk, en de beoordeling „goed” voor organisatie en voor de regelmatigheid van het werk. In het beoordelingsrapport 1993-1994 krijgt hij de beoordeling „uitstekend” voor de voor het uitoefenen van de functie vereiste kennis en voor het begripsvermogen en inzicht, de beoordeling „zeer goed” voor initiatief en het doen van voorstellen, voor de kwaliteit van het werk, voor de regelmatigheid van het werk, voor het plichtsbesef en voor de betrekkingen op het werk, en de beoordeling „goed” voor organisatie.

Bij brief van 13 juni 1995 wendt verzoeker zich tot het beoordelingscomité, dat op 25 juli 1995 advies nr. 66/95 uitbrengt (advies nr. 66/95).

Op 4 oktober 1995 zendt verzoeker de voorzitter van het Parlement een nieuwe brief, waarin hij verwijst naar zijn brief van 3 mei 1995, die hij als verzoek in de zin van artikel 90, lid 1, van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen (Statuut) kwalificeert. In zijn nieuwe brief, die hij als klacht in de zin van artikel 90, lid 2, van het Statuut kwalificeert, verklaart hij, dat aangezien de beoordelingsrapporten 1991-1992 en 1993-1994 zijn opgesteld, de klacht „dus niet gericht [is] tegen deze uiteindelijk opgestelde rapporten, maar tegen het uitblijven van een antwoord van de administratie op zijn vordering tot vergoeding van de ernstige morele en materiële schade die hij door die nalatigheid zou hebben geleden”.

Bij brief van 8 januari 1996 deelt de secretaris-generaal van het Parlement verzoeker mee, dat hij na onderzoek van de opmerkingen die verzoeker op 13 juni 1995 bij het beoordelingscomité had ingediend, en na kennis te hebben genomen van advies nr. 66/95 en van het advies van verzoekers hiërarchieke meerderen, heeft besloten de in het beoordelingsrapport 1991-1992 vervatte beoordelingen te wijzigen. Aldus wordt de beoordeling „goed” vervangen door een beoordeling „zeer goed” voor organisatie en voor de regelmatigheid van het werk. Bij een tweede brief van dezelfde dag deelt de secretaris-generaal verzoeker mee, dat hij heeft besloten de in

het beoordelingsrapport 1993-1994 vervatte beoordelingen te wijzigen. In dat rapport wordt de beoordeling „goed” vervangen door een beoordeling „zeer goed” voor organisatie.

Bij besluit van 27 februari 1996 wijst de voorzitter van het Parlement de klacht van 4 oktober 1995 af.

De ontvankelijkheid

Aangezien de artikelen 90 en 91 van het Statuut noch voor de administratieve noch voor de gerechtelijke procedure een onderscheid maken tussen het beroep tot nietigverklaring en het beroep tot schadevergoeding, staat het de belanghebbende wegens de zelfstandigheid van de verschillende beroepsmogelijkheden vrij, hetzij de ene, hetzij de andere, hetzij beide gezamenlijk te kiezen, op voorwaarde dat hij zich binnen drie maanden na de afwijzing van zijn klacht tot het Gerecht wendt (r.o. 25).

Referentie: Hof 22 oktober 1975, Meyer-Burckhardt/Commissie, 9/75, Jurispr. blz. 1171, r.o. 10 en 11; Gerecht 24 januari 1991, Latham/Commissie, T-27/90, Jurispr. blz. II-35, r.o. 36

Op het beginsel van de zelfstandigheid van de beroepswegen is evenwel een uitzondering gemaakt voor het geval dat het beroep tot schadevergoeding nauw verband houdt met het beroep tot nietigverklaring. Wanneer aan een partij een op aansprakelijkheid gebaseerde actie openstaat zonder dat zij gedwongen is in dat geval tevens nietigverklaring van de schadebrengende onrechtmatige handeling te vorderen, wil zulks niet zeggen, dat zij langs deze weg kan ontkomen aan niet-ontvankelijkverklaring van een op dezelfde onrechtmatigheid gebaseerde vordering van dezelfde geldelijke strekking (r.o. 26).

Referentie: Hof 15 december 1966, Schreckenbergh/Commissie, 59/65, Jurispr. blz. 780, 792; Hof 12 december 1967, Collignon/Commissie, 4/67, Jurispr. blz. 469, 480; Latham/Commissie, reeds aangehaald, r.o. 37

Er is geen sprake van zelfstandige beroepen wanneer een beroep tot schadevergoeding enkel strekt tot vergoeding van een materiële schade zoals het verlies van de extra inkomsten die een ambtenaar zou hebben genoten indien hij ware aangesteld in de ambten waarnaar hij had gesolliciteerd, welke schade niet zou zijn geleden indien een tijdig ingesteld beroep tot nietigverklaring zou zijn geslaagd (r.o. 27).

Referentie: Latham/Commissie, reeds aangehaald, r.o. 38; Gerecht 13 juli 1993, Moat/Commissie, T-20/92, Jurispr. blz. II-799, r.o. 46

Tot staving van zijn beroep tot schadevergoeding beroept verzoeker zich in het onderhavige geval niet op een materiële schade die erin zou bestaan dat hij niet is aangesteld in de ambten waarnaar hij had gesolliciteerd, maar op een morele schade die erin zou bestaan dat zijn kansen om in een hoger ambt te worden aangesteld door de tardieve opstelling van zijn beoordelingsrapporten 1991-1992 en 1993-1994 zijn aangetast, en dat hij wegens het ontbreken van die rapporten in een toestand van onzekerheid en ongerustheid over zijn ambtelijke toekomst heeft verkeerd.

In ambtenarenberoepen moeten de conclusies voor het Gerecht hetzelfde voorwerp hebben als de in de voorafgaande administratieve klacht geformuleerde conclusies en kunnen zij slechts bezwaren bevatten die op dezelfde grond berusten als de in de klacht geformuleerde bezwaren (r.o. 31).

Referentie: Hof 14 maart 1989, Del Amo Martinez/Parlement, 133/88, Jurispr. blz. 689, r.o. 9 en 10

In zijn verzoek krachtens artikel 90, lid 1, van het Statuut vorderde verzoeker vergoeding van de schade die hij zijns inziens had geleden door de tardieve opstelling van zijn beoordelingsrapporten, en in zijn klacht preciseerde hij, dat de klacht betrekking had op het uitblijven van een antwoord van de administratie op zijn verzoek om vergoeding van die schade.

De precontentieuze procedure, die begint met de indiening van de klacht, heeft tot doel, een minnelijke schikking van het geschil mogelijk te maken. Daartoe dient het tot aanstelling bevoegd gezag met voldoende nauwkeurigheid kennis te kunnen nemen van de grieven die de betrokken ambtenaar formuleert. In het onderhavige geval heeft de precontentieuze procedure het tot aanstelling bevoegd gezag in staat gesteld, met voldoende nauwkeurigheid kennis te nemen van de door verzoeker geformuleerde grieven. Daarbij komt, dat aangezien het tot aanstelling bevoegd gezag de vordering van een symbolische schadevergoeding van 1 ECU heeft afgewezen, het a fortiori de vordering van een hogere schadevergoeding zou hebben afgewezen, zodat in deze fase in elk geval geen minnelijke schikking van het geschil tot stand had kunnen komen. De vordering tot vergoeding van de morele schade dient derhalve ontvankelijk te worden verklaard, ook al is het voor de gemeenschapsrechter gevorderde bedrag hoger dan het in de precontentieuze procedure gevorderde bedrag (r.o. 33).

Referentie: Gerecht 29 maart 1990, Alexandrakis/Commissie, T-57/89, Jurispr. blz. II-143, r.o. 8

Ten gronde

Het bestaan van een dienstfout

De opstelling van een beoordelingsrapport is dwingend voorgeschreven voor een goed bestuur, voor de rationalisatie van de diensten der Gemeenschap en ter bescherming van de belangen van de ambtenaren. Het is dus een gebiedende plicht van de administratie, ervoor te zorgen dat de beoordelingsrapporten op de door het Statuut voorgeschreven tijdstippen en volgens de regels worden opgesteld. De

administratie beschikt daartoe over een redelijke termijn en elke overschrijding van die termijn moet haar rechtvaardiging vinden in bijzondere omstandigheden (r.o. 44).

Referentie: Hof 18 december 1980, Gratreau/Commissie, 156/79 en 51/80, Jurispr. blz. 3943, r.o. 15; Hof 5 mei 1983, Ditterich/Commissie, 207/81, Jurispr. blz. 1359, r.o. 25; Gerecht 13 december 1990, Moritz/Commissie, T-29/89, Jurispr. blz. II-787, r.o. 21

Op iedere ambtenaar rust evenwel, in het algemeen en inzonderheid in het kader van de procedure van opstelling van het beoordelingsrapport, een plicht tot loyaal gedrag jegens en medewerking met het over hem gestelde gezag. Bijgevolg kan een ambtenaar niet over de tardieve opstelling van zijn beoordelingsrapport klagen wanneer die tardiviteit, althans ten dele, aan hemzelf is te wijten of wanneer hij in aanzienlijke mate daartoe heeft bijgedragen (r.o. 45).

Referentie: Hof 14 december 1966, Alfieri/Parlement, 3/66, Jurispr. blz. 632, 649; Moritz/Commissie, reeds aangehaald, r.o. 22

De algemene bepalingen ter uitvoering van artikel 43 van het Statuut en van artikel 15 van de Regeling andere personeelsleden (beoordelingsrapporten) die van kracht waren op het tijdstip waarop het beoordelingsrapport 1991-1992 had moet worden opgesteld, stelden geen enkele termijn voor de opstelling van de beoordelingsrapporten. In die omstandigheden en gelet op de regels die andere instellingen destijds toepasten, moet een minder dan vijf maanden na het einde van de referentieperiode opgesteld ontwerp van beoordelingsrapport worden geacht binnen een redelijke termijn te zijn opgesteld. Het op 17 mei 1995 door de eerste beoordelaar ondertekende ontwerp van het beoordelingsrapport 1991-1992 is met ongeveer twee jaar vertraging opgesteld (r.o. 47).

Het beoordelingsrapport 1993-1994 is door de eerste beoordelaar op dezelfde dag ondertekend als het vorige beoordelingsrapport, dus ongeveer vier maanden na de in artikel 4 van de nieuwe algemene bepalingen, die het Parlement voor zichzelf had opgesteld, bepaalde termijn van één maand (r.o. 48).

Nu de ambtenaar niets heeft gedaan dat tot de omstrede tardiviteit heeft kunnen bijdragen, en geen enkele bijzondere omstandigheid de tardiviteit rechtvaardigt, heeft het tot aanstelling bevoegd gezag een fout begaan waarvoor het aansprakelijk kan worden gesteld (r.o. 50).

Referentie: Gerecht 17 maart 1993, Moat/Commissie, T-13/92, Jurispr. blz. II-287, r.o. 32 en 34

Het bestaan van schade en van een oorzakelijk verband tussen de schade en de dienstfout

De tardieve opstelling van de beoordelingsrapporten kan op zichzelf schade berokkenen aan de ambtenaar door het enkele feit dat het verloop van diens loopbaan ongunstig kan worden beïnvloed door het ontbreken van een dergelijk rapport op een moment waarop over hem beslissingen moeten worden genomen (r.o. 68).

In het onderhavige geval heeft verzoeker tussen het ogenblik waarop het ontwerp van het beoordelingsrapport 1991-1992 had moeten worden opgesteld, en de datum waarop het daadwerkelijk is opgesteld, naar een ambt van afdelingshoofd gesolliciteerd. Bij het onderzoek van verzoekers sollicitatie heeft derhalve het Raadgevend comité noch het tot aanstelling bevoegd gezag kennis kunnen nemen van het beoordelingsrapport 1991-1992. Bijgevolg heeft het ontbreken van dat beoordelingsrapport het onderzoek van verzoekers sollicitatie ongunstig beïnvloed (r.o. 69).

Een ambtenaar met een onregelmatig en onvolledig persoonsdossier lijdt morele schade door de onzekerheid en ongerustheid over zijn ambtelijke toekomst (r.o. 72).

Referentie: Gerecht 24 januari 1991, Latham/Commissie, T-63/89, Jurispr. blz. II-19, r.o. 37

Het ontbreken van het beoordelingsrapport 1991-1992 gedurende ongeveer twee jaar heeft verzoeker in een toestand van onzekerheid en ongerustheid over zijn ambtelijke toekomst gebracht. Verzoeker heeft daardoor morele schade geleden (r.o. 74).

Tijdens de referentieperiode voor het beoordelingsrapport 1993-1994 heeft verzoeker geen enkele sollicitatie ingediend en de vertraging van ongeveer vier maanden is niet zo erg, dat zij verzoeker in een toestand van onzekerheid of ongerustheid kon brengen. Die vertraging komt evenwel bij de vertraging bij de opstelling van het beoordelingsrapport 1991-1992 en verergert daardoor de toestand van onzekerheid en ongerustheid waarin verzoeker zich ten gevolge van de tardieve opstelling van het eerste beoordelingsrapport bevond (r.o. 75).

Referentie: Gerecht 19 september 1996, Allo/Commissie, T-386/94, JurAmbt. blz. II-1161, r.o. 78

Daarbij komt, dat wanneer de vertraging een dergelijke omvang aanneemt, dat dezelfde beoordelaars verplicht zijn gelijktijdig beoordelingsrapporten over achtereenvolgende beoordelingsperioden op te stellen, de waarde van die rapporten ernstig wordt aangetast door de moeilijkheid om elke beoordelingsperiode afzonderlijk te beoordelen. In die situatie lijdt de ambtenaar extra schade door het ontbreken van achtereenvolgende beoordelingen over de evolutie van de wijze

waarop hij zijn functie uitoefent tijdens zijn loopbaan in dienst van de Gemeenschappen (r.o. 76).

Bij de raming van de schade moet in aanmerking worden genomen, dat het beoordelingsrapport 1991-1992 met aanzienlijke vertraging is opgesteld, dat bij die vertraging de vertraging bij de opstelling van het beoordelingsrapport 1993-1994 komt, en dat die twee rapporten pas zijn opgesteld nadat verzoeker daarom had verzocht. Verder dient rekening te worden gehouden met het grote verschil tussen, enerzijds, de in het beoordelingsrapport 1989-1990 vervatte beoordelingen, en anderzijds, de uiteindelijke beoordelingen in de beoordelingsrapporten 1991-1992 en 1993-1994, alsmede met het belang van het ambt waarnaar verzoeker had gesolliciteerd (r.o. 78).

Dictum:

Het Parlement wordt ertoe veroordeeld, aan verzoeker een bedrag van 200 000 BFR als schadevergoeding te betalen.